

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
II –ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

08 - 10 квітня 2020 року, м. Одеса

У збірнику опубліковано матеріали II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 08 - 10 квітня 2020 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	- начальник навчального відділу, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційного навчання, к. ф.-м. н., доцент
Кручек О.А.	- начальник відділу контролю якості та сертифікації, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Сярова А.С.	- методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

систематично зібрані. Крім того, мобільність студентів, яка, можливо, найбільш часто використовується як показник інтернаціоналізації, стала більш поширеною, ніж будь-коли. Початок Болонського процесу в 1999 році став важливим каталізатором щодо інтернаціоналізації вищої освіти в Європі. Внесок цього процесу до інтернаціоналізації і до мобільності студентів по всьому світу величезний.

Спочатку було три пріоритети Болонського процесу: «Впровадження системи трьох циклів (бакалавр/магістр/доктор), забезпечення якості і визнання кваліфікацій та періодів навчання». Україна приєдналась до цього процесу. Зараз мобільність студентів розглядається в якості одного з ключових елементів міжнародного аспекту вищої освіти. Україна почала брати участь в міжнародних освітніх угодах пізніше, ніж інші європейські країни, але з часом інтернаціоналізація і мобільність стали дуже важливими компонентами вищої освіти.

КОМПЕТЕНТІСНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

А.В. Вітюк, О.В. Ніколюк, О.Б. Мартинова

На сучасному етапі розвитку країни, в умовах виклику, що постав перед нею після підписання угоди про асоціативне членство в Євросоюзі, перед професійною освітою постають принципово нові завдання. Це підготовка до ефективної професійної діяльності в умовах різкого скорочення державного сектору економіки, збільшення сектору приватного капіталу, це подальший розвиток ринкових відносин в умовах все більш жорсткої конкуренції.

Формування економічних знань майбутніх спеціалістів реалізується через поєднання пізнавальних, теоретичних і практичних компонентів навчання. Пізнавальні компоненти створюють не тільки систему фінансових, технологічних, технічних, економічних і правових знань, а й визначають внутрішню культуру молоді, формують її готовність до свідомої гармонізації стосунків «Людина - суспільство - природа - економіка». До теоретичних компонентів навчання належить світогляд і вміння творчо мислити, які створюють підґрунтя економічно доцільних і водночас соціально відповідальних рішень, дослідницьких навичок; практичних умінь. Практичні компоненти економічно освіченої людини становлять мотивації та вміння постійно підвищувати компетентність і практично використовувати нові знання для вдосконалення та розвитку технічного, технологічного, фінансового, соціально-економічного, правового та іншого забезпечення організаційно-економічних і управлінських процесів, а також розвивати особистісний і колективний потенціал економічної діяльності на засадах соціального партнерства і соціальної відповідальності.

Формуванню економічної культури сприяє той фактор, що професійна освіта має можливості для виконання таких важливих функцій, як соціокультурна, розвивальна (задоволення і розвиток духовних запитів особистості, створення умов для її постійного творчого зростання); загальноосвітня, компенсуюча (усунення недоліків у базовій освіті, її доповнення новою інформацією, що з'являється в умовах інформаційно-технологічної революції); адаптивна (гнучка професійна підготовка, перепідготовка й підвищення кваліфікації з метою оновлення професійного досвіду, здобуття іншого фаху в умовах постійних змін на виробництві, розвитку теле- та радіокомунікацій, комп'ютерного доступу до інформаційних банків даних тощо); економічна (задоволення потреб держави, регіонів, різних галузей промисловості, сільського господарства і сфери послуг у конкурентоспроможних фахівцях, підготовлених до впровадження новітніх технологій, техніки та ін.). На відміну від навчання в школі, навчально-виробничий процес у ВНЗі орієнтований на подальший розвиток творчого потенціалу студентів. Навчання тут створює мотиваційну основу для цілеспрямованого формування світогляду, самоактуалізації, самоменеджменту, реалізації свого внутрішнього потенціалу. Студенти мають ширші можливості для формування умінь та навичок економічної діяльності не лише у професійній сфері, а й у соціально-економічному житті суспільства.

Формування економічної культури у процесі фахової підготовки - складний, багатогранний процес, під час реалізації якого слід враховувати велику кількість факторів. Такий багатовимірний процес потребує як матеріальних витрат, так і психологічних усіх суб'єктів фахової підготовки. Для досягнення поставленої мети необхідно гнучко реагувати на вимоги економічного життя суспільства. Практичне включення молодих фахівців до тих чи інших видів економічної діяльності та економічних відносин в цілому, як правило, йде врозріз з тим набором знань та умінь, які вони отримали в системі традиційної освіти. Дається взнаки інерційний підхід до формування економічної свідомості людей, що і обумовлює існуючі протиріччя між теоретичними доробками і умовами їхньої реалізації в педагогічній практиці, стихійним і невпорядкованим характером їхнього впровадження. Це свідчить про необхідність значного підвищення уваги до проблеми формування економічної культури студентів технічних спеціальностей у процесі фахової підготовки. Тому процес формування їхньої економічної культури повинен відображати різні сторони економічного життя, в тому числі - в комплексі складних системних взаємодій. Важливо сформувати в майбутніх спеціалістах уявлення про світ, адекватне ринковим принципам організації господарського життя, добитися розуміння його основних закономірностей і взаємозв'язків. Формування у студентів економічної культури проявляється також в усвідомленні себе повноцінним членом суспільства з певними правами й обов'язками.

Формування економічної культури шляхом проведення пошукових досліджень є важливою функцією системи професійної освіти в цілому. Істотним елементом такого пошуку є створення організаційно-виробничої системи, професійного або соціального контексту (ситуації), в якій економічна культура перетворюється в алгоритм дій, спрямованих на економічно виправданий результат. Такий взаємозв'язок відкриває і його зворотній бік: комплексне знання про предмет чи явище, що вивчається, розширює так звану зону орієнтовних дій для досягнення прогнозованого результату. Суб'єкт дії в даному випадку не лише визначає для себе цілі і завдання, а і формує навички аналізу наявних ресурсів, характеру господарських відносин, економічної безпеки, а також використання наявних умов господарювання в економічній системі в цілому.

Разом з тим, цей процес не може бути успішним без належної матеріальної бази та обладнання навчальних закладів професійної освіти, зокрема, без інформаційно-технічних засобів, як для опрацювання практичних навичок, так і на допомогу викладацькому складу в організації навчальних занять. При вивченні дисциплін економічного циклу необхідно мати доступ у кабінети, обладнані спеціалізованими комп'ютерними програмами, які дозволяють застосовувати отримані знання у практичній діяльності, відпрацьовувати навички у змодельованих ситуаціях, наближених до реальних умов, а також отримувати необхідні нові знання.

Дослідження проблеми формування економічної культури майбутніх спеціалістів у процесі фахової підготовки закономірним чином базується на багатовимірному компетентісному підході. Такий підхід у формуванні культури професійної діяльності майбутнього спеціаліста інтегрує культурологічний, аксіологічний, діяльнісний, особистісно-орієнтований підходи та виступає способом якісної підготовки спеціаліста, що передбачає отримання не готових знань, а відстеження умов їх отримання як засвоєних способів діяльності, необхідних в постіндустріальному суспільстві. Вони містять опис нового типу освітнього результату, який не зводиться до простої комбінації відомостей та навичок, а орієнтований на вирішення завдання формування компетенцій (соціокультурних, особистісних, діяльнісних, інформаційних).

Поняття «компетентність» містить не лише когнітивний і операційний складник, але й мотиваційний, етичний, соціальний та поведінковий, які надають йому особистісного характеру відповідно до якостей конкретної людини. Професійна компетентність є багатоаспектною, міждисциплінарною категорією, яка передбачає взаємозв'язок філософських, акмеологічних, психолого-педагогічних, соціологічних та інших складових на теоретико-методологічному і практичному рівнях. Економічна компетентність як складова економічної культури дозволяє ефективно здійснювати економічну діяльність на основі раціональної економічної свідомості та економічної поведінки. В найбільш загальному плані розуміння компетентності спирається не на

змістовий аспект (про що йдеться), а на процесуальний (як). Відповідно до діяльнісної теорії засвоєння соціального досвіду, метою процесу засвоєння соціально-економічної реальності є не набуття знань, а розвиток вміння діяти, використовуючи знання на практиці. Знання при цьому виступають засобом навчання діям.

Формування економічної культури особистості майбутнього спеціаліста-техніка передбачається з виявлення потреб, мотивів, формування цілей. Такими цілями, зокрема, є: формування економічних знань; створення умов для розвитку креативних якостей та самостійних економічних дій; формування економічно значущих якостей особистості (соціально-економічна активність, потреба у саморозвитку, комунікативність тощо).

Невід'ємною умовою цього процесу є безпосереднє застосування контексту сучасних реалій української економіки. Справжня причина кризи знанієвої парадигми полягає в існуючому сьогодні протиріччі між укладом професійної освіти і сучасним бізнесом. Економіка давно перейшла на ринкові механізми, а професійна освіта, що здійснює підготовку кадрів для ринкової економіки, все ще не стала ринковою. Вона залишається державною за формою, фундаментальною та академічною за змістом. Тому зміст процесу формування майбутніх спеціалістів технічного профілю у процесі фахової підготовки відображає зміни у сфері економіки, культури, наукових досліджень, інформаційних технологій, техніки, ринку праці тощо.

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОН-ЛАЙН ТЕСТУВАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ю.С. Федченко, Є.В. Черевко

Мова про впровадження тестів різного формату для перевірки засвоєного матеріалу ведеться вже давно і переваги та недоліки такого тестування описано багатьма викладачами.

Виникає потреба в проведенні тестування у режимі он-лайн для студентів цілої групи чи потоку під час навчального процесу і задумки щодо реалізації такого тестування виникли на кафедрі ще декілька років тому. Саме перевірка великої кількості письмових робіт, зокрема діагностичної контрольної роботи, за дуже короткий час сприяло пошуку нових ідей для вирішення даної проблеми.

Впровадження он-лайн тестування під час проведення лекційних або практичних занять передбачає наявність наступних складових:

- 1) телефон типу смартфон у кожного студента групи чи потоку;
- 2) забезпечення доступу студентами до Wi-Fi;
- 3) вчасна реєстрація студентів на платформах, за допомогою яких проводиться тестування.

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У II-ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Академія рекреаційних технологій і права, м. Луцьк
2. Бахмутський коледж мистецтв ім. І. Карабиця, м. Бахмут
3. Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична академія ім. А. Крупинського», м. Львів
4. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця
5. Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет, м. Бахмут
6. Державний заклад «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України», м. Запоріжжя
7. ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ
8. Донецький національний медичний університет, м. Краматорськ
9. Донецький національний медичний університет, м. Кропивницький
10. Донецький національний медичний університет, м. Лиман
11. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
12. Житомирський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету, м. Житомир
13. Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
14. Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ
15. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
16. Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
17. Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
18. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук
19. Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
20. Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
21. Миколаївський коледж Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Миколаїв
22. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
23. Національний університет оборони України ім. І. Черняховського, м. Київ
24. Національний університет харчових технологій, м. Київ
25. Національний фармацевтичний університет, м. Харків
26. Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса
27. Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса
28. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (ОНУ), м. Одеса

- 29.**Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, м. Полтава
- 30.**Східноукраїнський Національний університет ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк
- 31.**Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль
- 32.**Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків
- 33.**Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
- 34.**Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини, м. Умань
- 35.**Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків
- 36.**Харківський національний медичний університет, м. Харків
- 37.**Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький

Забезпечення ефективності самостійної роботи студентів на кафедрі Товарознавства та митної справи Я.Г. Верхівкер, О.І. Данилова, Л.О. Крупицька	362
Методика використання скандинавської ходьби під час самостійних занять фізичним вихованням Н.Г. Лаговська, Л.М. Цапенко	363
Використання сучасних технологій навчання у фізичному вихованні в умовах інформатизації освіти Р.С. Яготін, Б.І. Струк	366
Мотивація до самостійних занять фізичним вихованням студентів спеціальної медичної групи Т.В. Волкова, В.В. Гончарук	367
Курс Технічної фізики харчових продуктів в Болонському університеті О.Є. Сергєєва	370
Мобільність та інтернаціоналізація у вищих навчальних закладах Європейського Союзу С.Н. Федосов	371
Компетентісна модель економічної культури студентів технічних факультетів А.В. Вітюк, О.В. Ніколюк, О.Б. Мартинова	372
Про особливості проведення он-лайн тестування під час навчального процесу Ю.С. Федченко, Є.В. Черевко	375
Самостійна робота студентів - шлях до підвищення якості знань А.В. Лупол	377
Морфологічні та семантичні особливості українських і російських конструкцій з прийменником <i>по</i> О.І. Южакова	380
Міжпредметні зв'язки як засіб піднесення ефективності навчальної діяльності студентів Г.І. Віват	382
Визнання компетентностей, здобутих неформальним та/або інформальним шляхом в системі формальної освіти Н.М. Сас	384
Соціальні мережі як інструмент забезпечення якості самостійної роботи здобувачів вищої та післядипломної освіти О.М. Касьянова, О.В. Квасник	387
Навчально-дослідницька робота студентів - важливий компонент навчального процесу кафедри Анатомії людини О.О. Тихонова, Я.А. Тарасенко	390
Удосконалення самостійної роботи студентів А.П. Левицький, А.П. Лапінська, Н.В. Хоренжий	392
Посилення самостійної роботи в курсі «Технологія консервної галузі» Я.Г. Верхівкер, Т.І. Нікітчина, О.М. Мирошніченко	393